

Inspectie van het Onderwijs
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

Uitwerking berekening prestatieanalyse (voortgezet) speciaal onderwijs

INHOUD

1.	Inleiding	1
2.	Data	1
3.	Uitgangspunten bij de prestatieanalyse	1
3.1	Bepaling van groepen binnen het so en vso	1
3.2	Scores op de indicatoren	2
3.3	Grenzen.....	2
3.4	Weging van de indicatoren.....	2
3.5	Missende waarden/ontbrekende informatie	3
4.	Beschrijving van de indicatoren	4
4.1	Indicator 1: Einduitstroom 2018-2019	4
4.2	Indicator 2: Uitstroom in relatie tot het IQ 2018-2019	6
4.3	Indicator 3: Bestendinging schooljaar 2017-2018.....	8
4.4	Indicator 4: Tussentijdse uitstroom 2018-2019	9
	Bijlage I: Voorbeeld	11

1. Inleiding

In dit document wordt de berekening achter de prestatieanalyse SO¹ uiteengezet. Op basis van dit document is het mogelijk om met de ingevulde vragenlijst van een onderwijskundige eenheid (OKE) het risico te bepalen over het schooljaar 2018-2019. Dit betreft zowel het risico per indicator als het totale aantal risicopunten op basis van de indicatoren samen.

De prestatieanalyse over schooljaar 2018-2019 is veranderd ten opzichte van voorgaande jaren. Wij hanteren in onze risicodetectie niet meer enkel het criterium van het totale aantal risicopunten gebaseerd op de vier indicatoren uit de opbrengstbevraging. Dit komt omdat wij als inspectie breder kijken en meer gegevens betrekken bij de prestatieanalyse. Het totale aantal risicopunten uit de opbrengstbevraging is een van de aspecten geworden van de beoordeling of we wel of geen risico's aan besturen en scholen toekennen. Het totale aantal risicopunten wordt in samenhang met andere data bekeken en op basis daarvan wordt een inschatting gemaakt of er sprake is van risico's bij de school en/of het bestuur.

We zoeken naar een manier om de resultaten van de opbrengstenbevraging zo te rapporteren dat deze bruikbaar zijn voor uw eigen kwaliteitsverbetering. Vanwege de continuïteit rapporteren we dit jaar voor de laatste keer de risicoberekening in deze vorm. Het komend schooljaar gaan we hierover graag in gesprek met besturen en scholen om de resultaten volgend jaar op een andere meer passende wijze te rapporteren.

2. Data

De prestatieanalyse SO is gebaseerd op data die de inspectie heeft verzameld door middel van de vragenlijst opbrengsten die in het najaar van 2019 is verstuurd. De data worden gebruikt voor het bepalen van het risico per onderwijskundige eenheid (hierna school genoemd). De verzamelde data hebben betrekking op het schooljaar 2018-2019 (uitstroom) en deels betrekking op het schooljaar 2017-2018 (bestendinging).

3. Uitgangspunten bij de prestatieanalyse

3.1 Bepaling van groepen binnen het so en vso

De inspectie houdt zowel bij de vragenlijst als bij de prestatieanalyse rekening met de verschillende onderwijssoorten speciaal onderwijs (so) en voortgezet speciaal onderwijs (vso). Omdat leerlingen van het so naar andere niveaus uitstromen dan leerlingen van het vso is voor beide onderwijssoorten een aparte, maar vergelijkbare, vragenlijst ontwikkeld. Dit maakt de risico indicatoren voor beide onderwijssoorten vergelijkbaar.

Niet alleen de onderwijssoorten, maar ook de leerlingpopulatie binnen de onderwijssoorten geeft aanleiding om scholen verder in groepen op te splitsen. De verschillen in uitstroombatronen van scholen zijn voornamelijk te verklaren door de leerlingpopulatie van de scholen. Op basis van de vragenlijsten zijn verschillen te zien in de hoogte van het IQ van de leerlingen. Daarnaast blijkt uit eerdere analyses dat scholen met relatief veel meervoudig gehandicapte (MG) of zeer moeilijk lerende (ZML) leerlingen een ander uitstroombatruon laten zien dan scholen met andere type leerlingen. Door de invoering van passend onderwijs zijn de registraties van deze indicaties veranderd, waardoor het niet meer goed mogelijk is deze leerlingen te onderscheiden. Daarom is er gekozen voor een alternatieve indeling van scholen. Evenals in voorgaande jaren is het uitgangspunt hierbij om scholen in groepen te delen die qua leerlingpopulatie zo veel mogelijk vergelijkbaar zijn. Dat wil zeggen dat de leerlingpopulatie vergelijkbaar is wat betreft de cognitieve capaciteiten (IQ) en uitstromen naar vergelijkbare uitstroombestemmingen (niveaus).

Op basis van deze uitgangspunten zijn er twee groepen scholen onderscheiden, waarbij het IQ van de uitgestroomde leerlingen bepalend is. Er is voor gekozen om het aandeel uitgestroomde leerlingen

---

¹ SO (hoofdletters) verwijst naar de sector speciaal onderwijs, so/vso (kleine letters) verwijst naar de scholen voor speciaal onderwijs respectievelijk voortgezet speciaal onderwijs

met een IQ van minder dan 70 te nemen, waarbij de grens op 80% ligt. Deze twee criteria zijn gekozen omdat dit inhoudelijk dicht bij de indeling op basis van ZML en MG ligt, welke in eerdere jaren gebruikt is. Daarnaast biedt deze indeling mogelijkheden om rekening te houden met de populatie in dit model, door scholen te onderscheiden waarvoor enkele indicatoren in dit model niet (goed) gewaardeerd kunnen worden (zie paragraaf 4.1 en 4.4).

Op basis van bovenstaande zijn de volgende twee groepen gedefinieerd:

1. Scholen waarvan 80% of minder van de uitgestroomde leerlingen een IQ tot 70 heeft
2. Scholen waarvan meer dan 80% van de uitgestroomde leerlingen een IQ tot 70 heeft.

3.2 Scores op de indicatoren

De prestatieanalyse SO bestaat uit vier indicatoren, die samen het risico op schoolniveau bepalen:

1. Einduitstroom
2. Uitstroom in relatie tot IQ
3. Bestendinging
4. Tussentijdse uitstroom

Deze indicatoren worden uitgebreid beschreven in hoofdstuk 4.

Per indicator zijn de volgende uitkomsten mogelijk:

- 'voldoende'
- 'onvoldoende'
- 'geen oordeel'

De score 'voldoende' wordt gegeven wanneer uit de gegevens blijkt dat een school boven de kritieke grens zit en dus 'beter' presteert dan de scholen die onder de grens vallen. Deze laatste scholen krijgen de score 'onvoldoende'.

Omdat bijna alle leerlingen in groep 2 (>80% IQ<70) uitstromen naar het vso of arbeid/dagbesteding kan er voor deze groep geen grenswaarde worden bepaald op indicator 1 en 4. Deze indicatoren worden voor groep 2 dan ook buiten beschouwing gelaten. Zij krijgen het label 'N.v.t.'. Het is ook mogelijk dat een school niet beoordeeld kan worden op een bepaalde indicator, doordat er bijvoorbeeld geen tussentijdse uitstroom heeft plaatsgevonden. Wanneer om deze reden een indicator niet te beoordelen is, krijgt de school op de betreffende indicator(en) de score 'geen oordeel'. Deze indicator wordt in dat geval bij de betreffende school verder niet meegenomen in de weging.

3.3 Grenzen

De kritieke grens per indicator is bepaald op basis van de beschikbare informatie van alle scholen en is per onderwijssoort (so/vso) en groep verschillend. De grens is gebaseerd op de zogenaamde 25%-regel. Bij elke indicator is een rangorde van de waarden gemaakt (bijvoorbeeld het percentage uitstroom naar het speciaal onderwijs). Hierin worden enkel de scholen waarvan de informatie beschikbaar is meegenomen. Op basis van deze rangorde zijn steeds de 25 procent minst goed presterende scholen per indicator en per groep als 'onvoldoende' gedefinieerd. De verhouding 'onvoldoende'-'voldoende' van scholen waarvan voldoende gegevens beschikbaar zijn, is dus 25%-75% per groep. Dit geldt in principe voor alle indicatoren. Dit jaar is er een uitzondering hierop gemaakt bij de grensbepaling van indicator 4 voor het VSO. Hier over leest u meer in paragraaf 4.4.

3.4 Weging van de indicatoren

Niet alle indicatoren zijn even belangrijk voor een risico-inschatting. Aan de einduitstroom in relatie tot IQ wordt bijvoorbeeld de meeste waarde gehecht. Daarom wordt er een weging toegepast; aan elke indicator worden risicopunten toegekend. Voor beide onderwijssoorten (so en vso) is het aantal risicopunten voor de indicatoren gelijk. Het aantal risicopunten per indicator is weergegeven in tabel 1.

Tabel 1: Aantal risicopunten per indicator, prestatieanalyse

Indicator	Risicopunt(en)
1 Einduitstroom	2
2 Einduitstroom in relatie tot IQ	5
3 Bestendinging	2
4 Tussentijdse uitstroom	1

Als een school een 'onvoldoende' scoort op alle risico-indicatoren, krijgt deze school dus in totaal 10 risicopunten toegekend. Bij de scholen binnen groep 2 (>80% IQ<70) worden in dit risicomodel de

indicatoren 1 en 4 buiten beschouwing gelaten, waardoor voor deze scholen minder risicopunten toegekend kunnen worden.

In het verleden leidde het totaal aantal risicopunten tot een totaalrisico. Een school uit IQ-groep 1 ($\leq 80\%$ IQ < 70) werd als 'risico' bestempeld bij 5 of meer risicopunten en een school uit IQ-groep 2 ($> 80\%$ IQ < 70) werd als 'risico' bestempeld bij 1 of meer risicopunten. Met ingang van schooljaar 2019-2020 hanteren wij niet meer enkel de beslisregel op basis van het aantal risicopunten uit de opbrengstbevraging over het schooljaar 2018-2019. Het totale aantal risicopunten wordt in samenhang met andere data bekeken en op basis daarvan wordt een inschatting gemaakt of er sprake is van risico's bij de school en/of het bestuur.

3.5 Missende waarden/ontbrekende informatie

In alle gevallen is gebruik gemaakt van de aantallen zoals door de school opgegeven. Wanneer informatie ontbreekt die wel nodig is voor het berekenen van een of meerdere indicatoren heeft dit gevolgen voor de score op deze indicatoren. Ontbrekende gegevens kunnen verschillende gevolgen hebben.

- Wanneer data ontbreken omdat deze niet van toepassing zijn, worden deze niet meegenomen bij het beoordelen van het risico op de betreffende indicator. Dit is bijvoorbeeld mogelijk als een school in het schooljaar 2018-2019 geen tussentijdse uitstroom van leerlingen had. In dit geval leidt dit tot de score 'geen oordeel' op de indicator 'tussentijdse uitstroom'.
- Wanneer er van een school geen informatie beschikbaar is die nodig is voor de bepaling van de waarde op een indicator, maar dit wel zou moeten, betekent dit dat deze indicator de score 'onbekend' krijgt. Dit is bijvoorbeeld het geval wanneer er aangegeven is dat er leerlingen zijn uitgestroomd, maar deze uitstroom niet gespecificeerd is naar de diverse niveaus. De score 'onbekend' wordt in alle gevallen hetzelfde behandeld als de score 'onvoldoende'.

4. Beschrijving van de indicatoren

4.1 Indicator 1: Einduitstroom 2018-2019

Regulier versus speciaal (so); onderwijs versus arbeid (vso)

Gebruikte vragen uit de vragenlijst voor indicator 1

Vraag so en vso

5 Aantal leerlingen per uitstroomniveau (>6 weken ingeschreven)

Deze variabele wordt in het so bepaald door de verhouding tussen het percentage leerlingen dat uitstroomt naar het regulier voortgezet onderwijs ten opzichte van het percentage dat uitstroomt naar het voortgezet speciaal onderwijs (vso).

Bij de prestatieanalyse vso betreft dit de verhouding tussen vervolgonderwijs en arbeid. Bij beide schoolsoorten gaat het om leerlingen die zes weken of meer op de school verbleven.

De indeling van de niveaus in het so en vso staan weergegeven in tabel 2.

Tabel 2: Gedefinieerde niveaus einduitstroom, prestatieanalyse

	Definitie	Uitstroomniveaus
SO	Regulier	Praktijkonderwijs (PrO) Vmbo-bbl/kbl Vmbo-gl/tl Havo Vwo Brugklas vmbo/havo Brugklas havo/vwo
	Speciaal	VSO richting dagbesteding belevingsgericht VSO richting dagbesteding activerend VSO richting dagbesteding arbeidsmatig VSO arbeids-/ praktijkgericht VSO richting vmbo-bbl/kbl VSO richting vmbo-gl/tl VSO richting havo VSO richting vwo VSO richting brugklas vmbo/havo VSO richting brugklas havo/vwo
VSO	Vervolgonderwijs	Vavo MBO niveau 1 MBO niveau 2 MBO niveau 3/4 HBO/ Universiteit
	Arbeid	Reguliere arbeidsplaats Sociale werkvoorziening Arbeidstrainingcentrum Dagbesteding belevingsgericht Dagbesteding activerend Dagbesteding arbeidsmatig Vrijwilligerswerk

Berekenwijze:

$$pUer = \frac{Uer}{Uer + Ues} * 100$$

Waarbij geldt:

pUer = percentage einduitstroom naar regulier onderwijs

Uer = aantal leerlingen dat naar regulier onderwijs uitstroomt (eind)

Ues = aantal leerlingen dat naar speciaal onderwijs uitstroomt (eind)

NB: voor het vso kan 'r' vervangen worden door 'v' (vervolgonderwijs) en 's' door 'a' (arbeid).

Het percentage uitstroom naar regulier onderwijs (**pUer**) is bepalend voor deze indicator. Wanneer dit te laag is, leidt dit tot een 'onvoldoende' op deze indicator. In tabel 3 staan de grenzen per groep aangegeven. De grens is gelegd bij de 25 procent laagst scorende scholen.

Omdat bijna alle leerlingen in groep 2 (>80% IQ<70) uitstromen naar het vso (vanuit so) of naar arbeid of dagbesteding (vanuit vso) kan er voor deze groep geen grenswaarde worden bepaald op deze eerste indicator. Indicator 1 wordt voor deze groep dan ook buiten beschouwing gelaten, in tabel 3 is dit aangegeven met 'N.v.t'.

Tabel 3: Grenzen voor 'onvoldoende' per groep voor indicator 1, so en vso, prestatieanalyse

Groep	so	Vso
1) ≤80% IQ<70	<6,07% naar regulier onderwijs	< 38,10% onderwijs
2) >80% IQ<70	N.v.t	N.v.t.

4.2 Indicator 2: Uitstroom in relatie tot het IQ 2018-2019

Gebruikte vragen uit de vragenlijst voor indicator 2

Vraag	so	vso
5	Aantal leerlingen per uitstroomniveau (>6 weken ingeschreven)	Aantal leerlingen per uitstroomniveau (>6 weken ingeschreven)
6a	Aantal leerlingen per IQ-categorie	Aantal leerlingen per IQ-categorie

Indicator 2 is gebaseerd op vraag 5 (uitstroom) en vraag 6a (totaal IQ score van de uitgestroomde leerlingen). Om de uitstroom in relatie te brengen met het IQ van de uitgestroomde leerlingen worden er punten toegekend aan zowel de uitstroomniveaus als de IQ score (in categorieën).

De punten die bij de IQ categorieën horen zijn voor so en vso gelijk. Deze punten zijn weergegeven in tabel 4. De punten van de prestatieanalyse voor de uitstroomniveaus zijn voor het so weergegeven in tabel 5a en voor het vso in tabel 5b.

Tabel 4: IQ punt per categorie, prestatieanalyse

IQ categorie (c)	IQ punt per categorie
> 120	8
111-120	7
90-110	6
80-89	5
70-79	4
50-69	3
35-49	2
<35	1

NB: De categorie 'onbekend' wordt buiten beschouwing gelaten. Hier worden geen punten aan verbonden.

Tabel 5a: Uitstroompunt per niveau so-scholen, prestatieanalyse

Niveau (b) vanuit so	Uitstroompunten
Vso richting dagbesteding belevingsgericht	5
Vso richting dagbesteding activerend	5,5
Vso richting dagbesteding arbeidsmatig	6
Vso arbeids-/ praktijkgericht	7
Vso richting vmbo-bk	8,5
Vso richting vmbo-gt	10
Vso richting havo	11
Vso richting vwo	12
Vso brugklas vmbo/havo	10,5
Vso brugklas havo/vwo	11,5
Praktijkonderwijs	8
Vbmo-bk (inclusief en exclusief lwoo)	8,5
Vmbo-gt (inclusief en exclusief lwoo)	10
Havo	11
Vwo	12
Brugklas vmbo/havo	10,5
Brugklas havo/vwo	11,5
Speciaal onderwijs	7
Basisonderwijs	10
Speciaal basisonderwijs	8

NB: De overige niveaus zijn buiten beschouwing gelaten.

Tabel 5b: Uitstroompunt per niveau vso-scholen, prestatieanalyse

Niveau (b) vanuit vso	Uitstroompunten
Vso richting dagbesteding belevingsgericht	5
Vso richting dagbesteding activerend	5,5
Vso richting dagbesteding arbeidsmatig	6
Vso richting arbeid/praktijk	7
Vso richting vmbo-bk	8,5
Vso richting vmbo-gt	10
Vso richting havo	11
Vso richting vwo	12
Vso brugklas vmbo/havo	10,5
Vso brugklas havo/vwo	11,5
Praktijkonderwijs	8
Vmbo-bk	8,5
Vmbo-gt	10
Havo	11
Vwo	12
Brugklas vmbo/havo	10,5
Brugklas havo/vwo	11,5
Vavo	10,5
MBO niveau 1	8
MBO niveau 2	9
MBO niveau 3/4	10
HBO/Universiteit	11,5
Reguliere arbeidsplaats	8,5
Sociale werkvoorziening	7
Arbeidstrainingscentrum	7
Dagbesteding belevingsgericht	5
Dagbesteding activerend	5,5
Dagbesteding arbeidsmatig	6

NB: De overige niveaus zijn buiten beschouwing gelaten

Op basis van de waarden uit tabel 4 en 5a of 5b wordt er een *gemiddeld IQ-punt* en een *gemiddeld uitstroompunt* per school gedefinieerd. Het gemiddeld IQ-punt wordt berekend door de som te nemen van het aantal leerlingen per IQ categorie maal het aantal punten in de betreffende categorie, gedeeld door het aantal leerlingen over alle IQ categorieën.

Het gemiddeld uitstroompunt wordt op een vergelijkbare manier berekend, namelijk door de som te nemen van het aantal leerlingen per uitstroomniveau, maal het aantal punten in de betreffende categorie, gedeeld door het totaal aantal uitgestroomde leerlingen.

Bij het gemiddeld IQ-punt worden uitsluitend de categorieën gehanteerd zoals weergegeven in tabel 4. Bij het gemiddelde uitstroompunt betreffen dit enkel de categorieën zoals weergegeven in tabel 5a (so) en 5b (vso).

Vervolgens wordt het gemiddeld IQ-punt in relatie gebracht met het gemiddeld uitstroompunt. Dit gebeurt door het gemiddeld uitstroompunt te verminderen met het gemiddeld IQ-punt. Dit levert het zogenaamde *verschilpunt* op, waarop indicator 2 is gebaseerd.

Anders genoteerd is het verschilpunt:

$$\text{Verschilpunt} = \frac{\sum(\text{UIP}_b \cdot \text{Nb})}{n} - \frac{\sum(\text{IQP}_c \cdot \text{Nc})}{n}$$

waarbij geldt:

IQ_{pc} = IQ-punt per IQ-categorie c

N_c = aantal leerlingen in IQ-categorie c

UIP_b = Uitstroompunt per niveau b

N_b = Aantal leerlingen in niveau b

n = Totaal aantal uitgestroomde leerlingen binnen de geldige categorieën (b/c)

Zoals vermeld is het verschilpunt bepalend voor de tweede indicator. Wanneer dit te laag is, leidt dit tot een onvoldoende op deze indicator. De grenzen voor indicator 2 zijn weergegeven in tabel 6.

Tabel 6: Grenzen voor 'onvoldoende' per groep voor indicator 2, so en vso, prestatieanalyse

Groep	so	vso
1) ≤80% IQ<70	Verschilpunt <2,88	Verschilpunt <3,11
2) >80% IQ<70	Verschilpunt <3,32	Verschilpunt <3,50

4.3 Indicator 3: Bestendiging schooljaar 2017-2018

Gebruikte vragen uit de vragenlijst voor indicator 3

vraag	so en vso
8	Aantal uitstromende leerlingen schooljaar 2017-2018 (>6 weken ingeschreven)
8a	Aantal leerlingen dat <u>nog steeds</u> op het uitstroomniveau aanwezig is*
8b	Aantal leerlingen dat <u>niet meer</u> op het uitstroomniveau aanwezig is*
8c	Aantal leerlingen waarvan <u>niet bekend</u> is of ze wel of niet op het uitstroomniveau aanwezig zijn*

*op 1 oktober 2019

Deze indicator richt zich op het percentage leerlingen dat bestendigd is. Met bestendigd bedoelen we dat de leerlingen die zijn uitgestroomd in het schooljaar 2017-2018 op 1 oktober 2019 nog steeds op een uitstroomniveau van hetzelfde niveau verblijven (vraag 8a). Het percentage wordt berekend op basis van het totaal aantal uitgestroomde leerlingen in het schooljaar 2016-2017. Hierbij wordt alleen gekeken naar de leerlingen die langer dan 6 weken waren ingeschreven op de school.

De berekening van indicator 3 kan als volgt weergegeven worden:

$$pB = \frac{B}{n} * 100$$

Waarbij geldt:

pB = percentage leerlingen dat bestendigd is

B = aantal leerlingen dat bestendigd is

n = aantal leerlingen dat uitgestroomd is in schooljaar 2017-2018

Het percentage leerlingen dat bestendigd is (**pB**) is bepalend voor deze indicator. Wanneer dit te laag is, leidt dit tot de score 'onvoldoende' op deze indicator. De grenzen voor de prestatieanalyse zijn, per groep en onderwijssoort, weergegeven in tabel 7.

Tabel 7: Grenzen voor 'onvoldoende' per groep voor indicator 3, so en vso, prestatieanalyse

Groep	SO	VSO
1) ≤80% IQ<70	< 80% bestendigd	< 64,5% bestendigd
2) >80% IQ<70	< 80% bestendigd	< 64,5% bestendigd

4.4 Indicator 4: Tussentijdse uitstroom 2018-2019

Gebruikte vragen uit de vragenlijst voor indicator 4

vraag so en vso

5 Aantal uitgestroomde leerlingen per uitstroomniveau (> 6 weken ingeschreven)

Indicator 4 is vergelijkbaar met indicator 1, met als verschil dat indicator 4 zich richt op de tussentijdse uitstroom in plaats van de einduitstroom. De indicator richt zich wederom uitsluitend op leerlingen die langer dan zes weken op de school hebben gezeten en op het percentage uitstroom naar het regulier onderwijs ten opzichte van uitstroom naar het speciaal onderwijs.

De gebruikte niveaus zijn weergegeven in tabel 8.

Tabel 8: Tussentijdse uitstroom (langer dan 6 weken ingeschreven), prestatieanalyse

SO	Regulier	Regulier basisonderwijs Speciaal basisonderwijs
	Speciaal	Speciaal onderwijs
VSO	Regulier	Praktijkonderwijs (PrO) Vmbo-bbl/kbl Vmbo-gl/tl Havo Vwo Brugklas vmbo/havo Brugklas havo/vwo
	Speciaal	Vso richting dagbesteding belevingsgericht Vso richting dagbesteding activerend Vso richting dagbesteding arbeidsmatig Vso arbeids-/ praktijkgericht Vso richting vmbo-bbl/kbl Vso richting vmbo-gl/tl Vso richting havo Vso richting vwo Vso brugklas vmbo/havo Vso brugklas havo/vwo

Berekenwijze:

$$pUtr = \frac{Utr}{Utr + Uts} * 100$$

Waarbij geldt:

pUtr = percentage tussentijdse uitstroom naar regulier onderwijs

Utr = aantal leerlingen dat tussentijds naar regulier onderwijs uitstroomt

Uts = aantal leerlingen dat tussentijds naar speciaal onderwijs uitstroomt

pUtr is bepalend voor deze indicator. Wanneer dit te laag is, leidt dit tot de score 'onvoldoende' op deze indicator. De grenzen voor een 'onvoldoende' zijn, per groep en onderwijssoort, weergegeven in tabel 9. Omdat bijna alle leerlingen in groep 2 (>80% IQ<70) uitstromen naar het so (vanuit so) of het vso (vanuit vso) kan er voor deze groep geen grenswaarde worden bepaald op deze indicator. Indicator 4 wordt voor deze groep dan ook buiten beschouwing gelaten, in tabel 9 is dit aangegeven met 'N.v.t'.

Omdat dit schooljaar bij meer dan 25% van de vso-scholen in IQ-groep 1 sprake was van 0% uitstroom naar regulier onderwijs, ligt het 25^e percentiel op 0%. Onder de klassieke methodiek zou dan geen enkele school als 'onvoldoende' worden beoordeeld op deze indicator. Daarom is er gekozen om voor deze groep de percentielgrens voor dit jaar op te schuiven naar het 26^e percentiel, waarmee de grenswaarde op 0.01% uitkomt.

Tabel 9: Grenzen voor 'onvoldoende' per groep voor indicator 4, so en vso, prestatieanalyse

---

Groep	SO	VSO
1) $\leq 80\%$ IQ<70	<1,54% naar regulier	< 0.01% naar onderwijs
2) >80% IQ<70	Nvt	Nvt

Bijlage I: Voorbeeld

Onderstaand wordt een voorbeeld uitgewerkt van de prestatieanalyse SO.

Een school voor speciaal onderwijs (so) met minder dan 80% leerlingen met een IQ tot 70 (groep 1) heeft in het schooljaar 2018-2019 haar leerlingen laten uitstromen naar de volgende niveaus:

Tabel 10: Uitstroom voorbeeldschool in schooljaar 2018-2019

Niveau	Aantal leerlingen
Speciaal onderwijs	2
Basisonderwijs	3
Speciaal basisonderwijs	1
Vso richting dagbesteding belevingsgericht	0
Vso richting dagbesteding activerend	0
Vso richting dagbesteding arbeidsmatig	1
Vso arbeids-/ praktijkgericht	7
Vso richting vmbo-bk	2
Vso richting vmbo-gt	2
Vso richting havo	2
Vso richting vwo	0
Vso brugklas vmbo/havo	0
Vso brugklas havo/vwo	0
Praktijkonderwijs	2
Vmbo-bk (inclusief en exclusief lwoo)	0
Vmbo-gt (inclusief en exclusief lwoo)	0
Havo	0
Vwo	0
Brugklas vmbo/havo	0
Brugklas havo/vwo	0
Buitenland	1
Totaal	23

Deze uitgestroomde leerlingen zijn onder te brengen in de volgende categorieën naar IQ:

Tabel 11: IQ van de uitgestroomde leerlingen in schooljaar 2018-2019 van de voorbeeldschool, naar categorie

IQ categorie	Aantal leerlingen
> 120	0
111-120	1
90-110	4
80-89	7
70-79	7
50-69	3
35-49	0
<35	0
Onbekend	1
Totaal	23

In het schooljaar ervoor (2017-2018) had deze school 22 leerlingen die uitstroonden. Van deze leerlingen is de bestending op peildatum 1 oktober 2019 als volgt:

Tabel 12: Bestending van leerlingen (cohort 2017-2018) op 1 oktober 2019 van de voorbeeldschool

Bestending	Aantal leerlingen
Op 1 oktober 2018 nog steeds op het uitstroomniveau	17
Op 1 oktober 2018 niet meer op het uitstroomniveau	4
Onbekend of zij zich op 1 oktober 2017 nog op het uitstroomniveau bevinden	1
Totaal	22

Indicator 1

Indicator 1 betreft bij so het percentage leerlingen dat aan het eind van de schoolperiode uitstroomt naar regulier onderwijs, ten opzichte van speciaal onderwijs. De uitstroomniveaus praktijkonderwijs tot en met brugklas havo/vwo in tabel 10 worden bij so gezien als reguliere einduitstroom. De uitstroomniveaus binnen het vso (alle niveaus) worden gezien als einduitstroom naar speciaal onderwijs.

In totaal stromen in dit voorbeeld 2 leerlingen uit naar het regulier onderwijs en 14 leerlingen uit naar het speciaal onderwijs. Het percentage leerlingen dat uitstroomt naar regulier onderwijs is:

$$(2/16)*100 = 12,5\%$$

Indicator 2

Bij de bepaling van indicator 2 wordt naast de uitstroom ook gebruik gemaakt van het IQ van de uitgestroomde leerlingen. Dit resulteert in een gemiddeld uitstroompunt en een gemiddeld IQ-punt, die samen tot een verschilpunt leiden.

Voor de voorbeeldschool met 23 leerlingen wordt het gemiddeld IQ-punt als volgt berekend. Voor elke IQ-categorie is bekend hoeveel van de uitgestroomde leerlingen zich hierin bevinden. Er is in dit voorbeeld dus 1 leerling met een IQ tussen de 115 en 129 en er zijn 4 leerlingen met een IQ tussen de 100 en de 114, et cetera (zie tabel 11). Vervolgens is per IQ-categorie het aantal leerlingen vermenigvuldigd met het IQ-punt (tabel 13) dat bij de categorie hoort. In het voorbeeld dus 1 (leerling) * 7 (IQ-punt) = 7 ; $4*6 = 24$, etc. Dit is weergegeven in de laatste kolom. Vervolgens worden deze waarden bij elkaar opgeteld, wat in het voorbeeld dus de waarde '103' oplevert. Deze school heeft dus een totaal IQ-punt van 103.

Er wordt echter verder gerekend met het *gemiddeld* IQ-punt. Hiervoor wordt het totaal IQ-punt gedeeld door het aantal uitgestroomde leerlingen waarvan het IQ bekend is (in het voorbeeld 22). Hiermee is het gemiddeld uitstroompunt dus $103/22 = 4,68$.

Tabel 13: IQ punten van de voorbeeldschool

IQ			
IQ categorie	IQ punt	aantal leerlingen	IQ punt * aantal II
> 120	8	0	0
111-120	7	1	7
90-110	6	4	24
80-89	5	7	35
70-79	4	7	28
50-69	3	3	9
35-49	2	0	0
<35	1	0	0
Totaal		22	103
Onbekend*	-	1	-

*wordt bij de berekening van het gemiddelde IQ-punt buiten beschouwing gelaten

Op eenzelfde wijze wordt het gemiddelde uitstroompunt berekend. De 23 leerlingen van de voorbeeldschool zijn uitgestroomd naar niveaus, weergegeven in tabel 14.

Tabel 14: Uitstroompunten van de voorbeeldschool

Uitstroom			
niveau	Uitstroompunt	aantal leerlingen	punt * aantal leerlingen
Speciaal onderwijs	7	2	14
Basisonderwijs	10	3	30
Speciaal basisonderwijs	8	1	8
Vso richting dagbesteding belevingsgericht	5	0	0
Vso richting dagbesteding activerend	5,5	0	0
Vso richting dagbesteding arbeidsmatig	6	1	6
Vso arbeids-/ praktijkgericht	7	7	49
Vso richting vmbo- bk	8,5	2	17
Vso richting vmbo- gt	10	2	20
Vso richting havo	11	2	22
Vso richting vwo	12	0	0
Vso brugklas vmbo/havo	10,5	0	0
Vso brugklas havo/vwo	11,5	0	0
Praktijkonderwijs	8	2	16
Vmbo-bk	8,5	0	0
Vmbo-gt	10	0	0
Havo	11	0	0
Vwo	12	0	0
Brugklas vmbo/havo	10,5	0	0
Brugklas havo/vwo	11,5	0	0
Totaal		22	182
Buitenland*	-	1	-

*wordt bij de berekening van het gemiddelde uitstroom-punt buiten beschouwing gelaten

Hierbij wordt het aantal leerlingen per niveau vermenigvuldigd met het aantal uitstroompunten dat bij dit niveau hoort. Vervolgens worden deze bij elkaar opgeteld, wat het totaal uitstroompunt voor deze school oplevert, namelijk 182. Dit wordt vervolgens weer gedeeld door het aantal uitgestroomde leerlingen (binnen de geldige categorieën): $182/22 = 8,27$. Dit is het gemiddelde uitstroompunt.

In de laatste stap wordt het gemiddeld IQ-punt in verband gebracht met het gemiddeld uitstroompunt op de volgende manier: Gemiddeld Uitstroompunt – (minus) IQ-punt = verschilpunt. Hiermee komt het verschilpunt in dit voorbeeld op $8,27 - 4,68 = 3,59$

Indicator 3

Bij indicator 3 wordt gekeken naar het percentage uitgestroomde leerlingen van het cohort 2017-2018 dat bestendig is. Dit percentage is te berekenen door het aantal leerlingen dat is bestendig te delen door het totaal aantal uitgestroomde leerlingen en dit te vermenigvuldigen met 100. In het geval van de voorbeeldschool is dit:

Percentage bestendig: $(17/22)*100 = 77,27\%$.

Indicator 4

Indicator 4 is vergelijkbaar met indicator 1, maar gaat in op de verhouding 'regulier' en 'speciaal' onderwijs bij de tussentijdse uitstroom. Onder deze niveaus vallen: speciaal onderwijs (uitstroom 'speciaal'), basisonderwijs en speciaal basisonderwijs (beide uitstroom 'regulier').

Indicator 4 is gebaseerd op het percentage tussentijdse uitstroom naar regulier onderwijs. Dit percentage wordt berekend door het aantal leerlingen dat tussentijds is uitgestroomd naar regulier onderwijs te delen door het totaal aantal tussentijds uitgestroomde leerlingen en dit te vermenigvuldigen met 100. In het voorbeeld leidt dit tot (zie tabel 10):

$(4/6)*100 = 66,7\%$

Totaal risico

Het totaal risico van de school in het voorbeeld is gebaseerd op de scores op alle indicatoren. De resultaten van de voorbeeldschool zijn weergegeven in tabel 15.

Tabel 15: Samenvatting en score op de indicatoren voorbeeldschool, prestatieanalyse

Indicator	Waarde	Grens (groep 1)	Score	Risicopunten Indicator	Totale Risicopunten
1	12,5%	< 6,07%	Voldoende	2	0
2	3,59	< 2,88	Voldoende	5	0
3	77,27%	< 80,0%	Onvoldoende	2	2
4	66,7%	< 1,54%	Voldoende	1	0

Bij de indicatoren 1, 2, en 4 liggen de waarden boven de grens die gesteld is voor groep 1 scholen. Bij indicator 3 ligt de waarde onder de grens. Dit resulteert in een score 'onvoldoende' op deze indicator. Dit is de enige indicator waarvoor de school risicopunten krijgt.